Scurtă prezentare a închisorii Miercurea Ciuc

Oraşul Miercurea Ciuc, aşezat în regiunea cea mai rece din ţara noastră, are în centru închisoarea, o adevărată cetate clădită pe timpul Habsburgilor. Până în anul 1955, acest penitenciar a adăpostit deţinute de drept comun, cu regim de detenţie relativ uşor, caracteristic acestei categorii.

În anul 1955 au fost transferate aici unele categorii de deţinute politice, ţinute izolate de celelalte. Astfel, au fost ţinute aici izolate de celelalte, în câte o cameră, trei femei din lotul Pătrăşcanu, dintre care Lena Constante a fost ţinută singură în celulă timp de opt ani, patru ani la securitate şi patru ani la penitenciar. Ceva mai târziu au fost ţinute aici şi două deţinute din lotul catolic, Silvia Montani şi Silvia Placa, ultima eliberându-se prin intervenţia Angliei, fiind căsătorită cu un cetăţean englez. Tot mai târziu au fost aduse pe acelaşi coridor, în anul 1955, o categorie de deţinute politice transferate de la Dumbrăveni. În această perioadă, acest coridor era separat printr-un paravan de lemn de restul închisorii unde se aflau deţinute de drept comun.

În iunie 1956 toate deţinutele politice de la Mislea au fost transferate la închisoarea Miercurea Ciuc, care de la această dată devine închisoarea centrală de executare a pedepselor pentru femeile cu condamnări politice din întreaga ţară. De la această dată, penitenciarul este destinat numai deţinutelor politice, deţinutele de drept comun fiind transferate la alte închisori.

Închisoarea Miercurea Ciuc, cu regim celular sever şi izolare completă de lumea exterioară, adăposteşte deţinutele politice până în iulie 1964, când se aplică decretul de graţiere.

Penitenciarul avea două nivele; la parter, pe stânga, era un culoar cu patru camere mici şi una mare, numerotate de la unu până la cinci. În partea dreaptă era cabinetul medical şi o cameră mare care, în general, adăpostea carantinele, adică deţinutele sosite cu duba. Tot în dreapta sub scară, erau amenajate izolatoarele, camerele de pedeapsă, în număr de patru, primul direct sub scară, foarte mic, era destinat, în general, unei singure persoane. Aceste izolatoare nu aveau niciun mijloc de încălzire, nici mobilier în afară de tinetă şi frigul era pătrunzător.

De la parter se urca la etaj pe o scară de piatră cu treptele tocite de paşi. Aici erau 12 camere, aşezate pe două culoare, numerotate de la 1 la 12. Camerele nu aveau aceleaşi dimensiuni; erau camere mici şi

camere mari. Cea mai mare cameră de la etaj era camera 2, o adevărată hală. Odată cu sosirea deţinutelor politice, ferestrele camerelor au fost înzestrate, pe lângă gratii, cu jaluzele etanşe de lemn, prin care nu se întrezărea niciun petic de cer şi greu pătrundea puţin aer. Mobilierul camerelor era reprezentat de paturi de metal, suprapuse pe trei etaje, înzestrate cu o saltea de paie măcinate, un cearşaf şi o pătură uzată. În camerele în care permitea spaţiul, erau bănci de lemn fără spătar, pe care deţinutele trebuiau să stea de la deşteptare, la ora 5, până la stingere, la ora 22. În cameră se mai găseau un hârdău de lemn pentru apă şi un hârdău tot de lemn, tineta, care ţinea loc de W.C. Uşile groase de lemn, vopsite în negru, erau încuiate cu chei mari şi zăvorâte cu zăvoare grele şi erau prevăzute cu vizete care asigurau supravegherea continuă.

Curtea închisorii era mică şi dreptunghiulară, fiind împrejmuită cu ziduri înalte. Ea era pavată cu piatră şi dacă între pietre răsărea un fir de iarbă, el era presărat cu sare ca să se usuce. În fundul curţii era o cişmea la care se spălau tinetele, care se vărsau într-un jgheab de ciment amenajat în dreapta pe lângă zidul clădirii. Această curte era singurul loc unde deţinutele erau scoase la plimbare pentru 10 minute şi dimineaţa, la program, pentru vărsarea tinetelor şi umplerea hârdăului de apă. Dincolo de această curte, mai exista o curte unde era bucătăria şi unde erau bărbaţi de drept comun care asigurau muncile de corvoadă.

Închisoarea Miercurea Ciuc a excelat printr-un regim celular sever, camerele nu aveau voie să comunice între ele şi nu a existat niciodată dreptul de a scrie acasă sau de a primi ceva de acasă. Pentru asigurarea izolării complete, de la o anumită dată, corvoada pe săli a fost asigurată de bărbaţii de drept comun. Focurile în sobe erau făcute de pe sală, căci toate sobele aveau gurile spre coridor, încât de multe ori nu ştiai dacă s-a făcut sau nu focul.

În prima iarnă după sosirea la Miercurea Ciuc, deţinutele politice au fost dezbrăcate de hainele pe care le aveau de acasă şi îmbrăcate numai în haine uzate de puşcăriaşi, toate lucrurile lor personale fiind depozitate la magazie.

Până în anul 1958 camerele mici ale penitenciarului adăposteau cam 6 – 10 deţinute, iar camerele mari 20 – 30 de persoane. După evenimentele din Ungaria şi valul mare de arestări care le-au urmat, penitenciarul s-a aglomerat peste măsură. Camerele care avuseseră 20

– 30 de deţinute aveau acum peste 60 de persoane, deţinutele nemaiîncăpând nici câte două în paturile suprapuse pe trei etaje, în unele camere paturile au fost demontate şi scoase. Au rămas în camere numai saltelele, care dimineaţa, la deşteptare, erau stivuite până la tavan şi noaptea, la stingere, erau aşezate pe muchie pe toată podeaua. Această operaţiune se făcea în puţinele ore de somn la care aveau drept deţinutele, într-un nor înăbuşitor de praf care se scutura din saltele. Penitenciarul fiind prea aglomerat, în martie 1960, o parte din deţinutele apte de muncă de la Miercurea Ciuc au fost transferate la închisoarea Arad, unde au lucrat la împletituri din răchită şi din fibre sintetice. Ulterior la sfârşitul anului 1962, deţinutele politice de la Arad au fost transferate tot pentru muncă la închisoarea din Oradea.

Hrana în penitenciarul de la Miercurea Ciuc a fost practic un regim de înfometare; dimineaţa se dădea o felie subţire de pâine cu o aşchie de marmeladă, la prânz o zeamă goală cu o bucată de mămăligă rece, în general crudă şi din mălai încins, iar seara numai o zeamă chioară. Singura mâncare mai consistentă şi comestibilă era felia de pâine. În aceste condiţii, toate deţinutele erau complet slăbite fizic, fiind chinuite şi de frig şi de oboseală, fiind obligate să stea pe bănci până noaptea la stingere.

Asistenţa medicală la penitenciarul Miercurea Ciuc a fost aproape inexistentă, rezumându-se practic la câteva pastile calmante, distribuite de sanitară. În cadrul închisorii nu a existat spital, nici infirmerie cu paturi, nici nu s-a făcut niciun tratament de specialitate. Epuizarea fizică la care ajunseseră deţinutele prin inaniţie, avitaminoză, lipsa de aer, oboseală, frig, tensiune nervoasă continuă, au dus la frecvente îmbolnăviri, mai ales tuberculoză. Regimul celular sever, interdicţia oricărei activităţi şi teroarea continuă au dus la dezechilibrarea nervoasă a multor persoane.

Femeile au populat penitenciarul Miercurea Ciuc în perioada 1956 – 1964, au fost persoane de toate vârstele, de toate profesiunile, din mediul rural şi urban, din toate colţurile ţării. Unele erau condamnate în cadrul unor loturi mai mari, altele, mai puţine, erau cazuri răzleţe. Dintre loturile mai importante semnalăm: loturile care au ajutat rezistenţa din munţi sau diferiţi fugari, loturi legate de organizaţii naţionaliste şi anticomuniste, lotul catolic cu multe călugăriţe şi mirence, procese considerate de spionaj sau considerate legionare, multe cazuri pentru omitere de denunţ, călugăriţe ortodoxe

din mănăstiri desfiinţate, ţărănci care s-au opus colectivizării etc. Un caz mai aparte a fost constituit de trei femei, denumite de colegele lor „pufoaicele", care au fost judecate în Uniunea Sovietică şi au executat acolo 12, 5 ani de închisoare, lucrând în nordul extrem la construirea oraşului Vorcuta. Ele îşi executaseră pedeapsa şi fuseseră trimise în ţară, dar securitatea nu se decidea să le elibereze.

Condamnările, în general, erau mari, de la 10 ani până la condamnări pe viaţă; pedepsele sub 10 ani erau rare. Vieţaşele au fost mereu într-o cameră separată, izolate de celelalte deţinute. Aici erau cazuri aşa-zise de spionaj, Paula Wenzel, Lia Popescu şi altele, apoi ţ ărănci tinere care ajutaseră pe fugarii din munţi, Leontina Moldovan, Lucreţia Jurj, Florica, Mărioara Plop şi altele.

Regimul închisorii a fost de o severitate inumană şi absurdă, aplicându-se pedepse de 5 sau 7 zile de izolator pentru mai nimic. La izolator nu era foc, nu era pat şi primeai mâncarea o dată la trei zile. Astfel făceai izolator dacă vorbeai tare, dacă te prindea moţăind aşezată pe bancă, dacă te aplecai în curte în timpul plimbării, dacă te prindea cu un ac de cusut etc., etc. Anuţa Cândea condamnată la 20 ani, bolnavă de tuberculoză pulmonară, decedată în detenţie la Arad, a făcut de două ori izolator, o dată fiindcă a ridicat în curte de jos o bucată de cui şi o dată a fost pedepsită fiindcă, stând la marginea patului, a ridicat un picior în pat.

După anul 1958, când penitenciarul a fost supraaglomerat şi izolatoarele au devenit neîncăpătoare, iar regimul s-a înăsprit mult, ca mijloc de pedeapsă au fost aplicate cătuşele. Aceste cătuşe, care se strângeau la cea mai imperceptibilă mişcare, erau extrem de chinuitoare, fiind un adevărat mijloc de tortură. Ileana Ghiţescu, doctoriţă, a plecat în 1960 la muncă la Arad cu o mână paralizată, în urma unor cătuşe aplicate pentru că fusese găsită la percheziţie cu un ac de cusut. Constanţa Georgescu are şi în prezent, pe antebraţ, după 30 de ani, urma unor cătuşe. Marga Vasiu, şefă de cameră, condamnată la 10 ani, a leşinat de durere în urma aplicării cătuşelor şi multe alte cazuri similare. În această perioadă de teroare maximă, au fost aplicate, în unele cazuri şi măşti de gaze sau lanţuri la picioare, pentru intimidarea deţinutelor pedepsite.

În urma plecării în 1960 a unui număr de deţinute la muncă la Arad, în unele camere din penitenciarul Miercurea Ciuc situaţia a devenit foarte grea, deoarece au rămas numai persoane foarte în

vârstă sau foarte bolnave.

Aceasta a fost o foarte succintă şi incompletă prezentare a închisorii politice de femei Miercurea Ciuc. Fiecare din sutele de femei care au trecut prin această închisoare, a fost o lume de suferinţe fizice şi morale, o familie distrusă, o viaţă călcată în picioare. Pentru unele deţinute politice zidurile întunecate, reci şi ostile ale închisorii Miercurea Ciuc au fost locul unde şi-au lăsat viaţa departe de cei dragi, neîngrijite, neştiute de nimeni, fără drept la o înmormântare creştinească.

Dorim din suflet ca niciodată în România şi, în general, în lume, nicio femeie să nu mai fie supusă regimului inuman de opresiune şi teroare la care au fost supuse, în timpul stăpânirii comuniste, deţinutele politice în perioada 1956 – 1964, la penitenciarul Miercurea Ciuc.

(Arhiva Asociaţiei foştilor deţinuţi politici.
Din documentele rezistenţei, nr. 5, 1992, pp. 242 – 249.)